

LES ELECCIONS A VILA-RODONA DURANT EL PERÍODE 1976-2011

Josep Maria Gavallda Gotarra* i
Marc Badia Miró**

Resum

Aquest article pretén oferir una visió de llarg termini dels resultats electorals a un municipi de petita dimensió de l'interior de Catalunya, en les diferents eleccions (municipals, al Parlament de Catalunya, a les Corts Espanyoles, al Parlament Europeu a més dels referèndums). Els resultats ens permetran veure quina ha estat l'evolució ideològica del municipi, de manera paral·lela a les transformacions econòmiques, polítiques i socials de la Catalunya del segon terç del segle XX i de principis del segle XXI.

Paraules clau: eleccions, evolució ideològica, Vila-rodona.

Abstract

This paper aims to provide a long-term view of the election results in a small-sized town in inner Catalonia, in different elections (local, to Parliament of Catalonia, to Parliament of Spain, to European Parliament as well as referendums). The results will allow us to see what has been the ideological evolution of the municipality, in parallel to economic, political and social changes in Catalonia during the second third of the 20th century and the early 21st century.

Key words: elections, ideological evolution, Vila-rodona.

* Centre d'Estudis del Gàia. Josep Maria Gavallda Gotarra és llicenciat en Dret per la Universitat de Barcelona i llicenciat en Ciències Polítiques i de l'Administració per la Universitat Oberta de Catalunya.

** Marc Badia Miró és llicenciat en Economia i doctor en Història Econòmica per la Universitat de Barcelona. És membre del Centre d'Estudis Antoni de Capmany d'Economia i Història Econòmica (CEAC), Facultat d'Economia i Empresa, Universitat de Barcelona. Adreça electrònica: mbadia@ub.edu.

1. INTRODUCCIÓ

L'estudi dels resultats electorals en un municipi petit, durant un llarg període de temps, permet fer una anàlisi detallada de quina ha estat l'evolució ideològica dels seus votants, tot tenint en compte la transformació econòmica, social i demogràfica que ha viscut el país en aquests darrers anys. En el cas de Vila-rodona, aquest treball, a més, ens permetrà descriure i plantejar algunes explicacions d'una situació que pot semblar paradoxal, com és la coexistència de majories absolutes d'una llista política a les eleccions municipals amb la victòria aclaparadora d'altres llistes a la resta d'eleccions.

Les dimensions de Vila-rodona fan que es pugui incloure dins del grup de municipis petits de Catalunya. La població ha oscil·lat en els darrers trenta anys entre els 1.000 i els 1.200 habitants, amb un cens electoral entre els 800 i els 900 votants. Aquest fet ens mostra una de les característiques del municipi, com és un pes petit del percentatge de veïns (censats) que no tenen dret a vot (menors de 18 anys i emigrants). Aquesta situació determina que el votant mitjà de Vila-rodona tingui una edat elevada, i, per tant, que una part important de les polítiques s'adrecin a aquest col·lectiu, especialment en el cas de les eleccions municipals. Alhora, a diferència d'altres municipis més propers a Tarragona o a Valls, hi ha una part important de la població que treballa al sector agrari (per damunt dels nivells de Catalunya), que conviu amb un pes relativament important de la indústria, tot i que la crisi econòmica ha provocat que es trobi en retrocés.

L'article s'ha estructurat de la següent manera: un primer apartat on es fa una breu introducció sobre el marc teòric per entendre les interpretacions dels resultats electorals. En aquest apartat també es farà una breu aproximació a la ubicació ideològica del municipi i com aquesta es mou en el temps; un segon apartat on es fa un repàs detallat dels resultats en les diferents eleccions municipals, al Parlament de Catalunya, a les Corts Generals, al Parlament Europeu i als referèndums, i un darrer apartat dedicat a les conclusions.

2. MARC TEÒRIC

La distinció dreta-esquerra o esquerra-dreta no deixa de ser una anècdota que té els seus orígens a finals del segle XVIII, en plena Revolució Francesa. Concretament, en la votació celebrada el 28 d'agost de 1789, que havia de decidir l'abolició o no de la monarquia absolutista, els diputats de l'assemblea constituent partidaris de l'abolició total de la monarquia es van ubicar a l'esquerra de la mesa presidencial i els favorables al manteniment de la figura del rei es van col·locar a la banda dreta. Des de llavors, a grans trets i d'una manera força genèrica, s'ha anat identificant l'esquerra com la manifestació d'una voluntat transformadora de la societat i de posar fi als privilegis, desigualtats i injustícies de la societat i a la dreta com la defensora de l'ordre establert, vinculada a valors autoritaris i relacionats amb interessos religiosos. Amb el pas dels anys, les transformacions i canvis que s'han anat produint en la nostra societat han anat incorporant nous conceptes a cadascuna d'aquestes opcions (treball i capital, llibertat i autoritat, igualtat i jerarquia) que han anat configurant l'imaginari col·lectiu del que volia dir ser de dretes o ser d'esquerres.

Un cop acabada la II Guerra Mundial i amb la formació del bloc occidental i el bloc soviètic, podem dir que va quedar ben definida cada opció política, amb la gran diferència, però, que en el món occidental els països eren majoritàriament democràtics i en els països de l'Est dominava el sistema de partit únic. La caiguda del mur de Berlín l'any 1989 i el col·lapse dels països comunistes va suposar un daltabaix en la manera d'entendre el nostre món. Per

dir-ho en poques paraules, el capitalisme va vèncer el comunisme i la dreta més "genuïna" es va imposar a l'esquerra més ortodoxa.

Tot i que aquesta afirmació és una mica exagerada i cal que sigui matisada en molts aspectes, el que sí que és clar és que aquest fet històric va suposar un trencament de l'ordre mundial tal com estava concebut fins llavors i va donar pas a una nova època i a un nou sentit dels termes dreta-esquerra.

El politòleg nord-americà Francis Fukuyama va dir l'any 1992 que "la caiguda del mur posava fi a la lluita d'ideologies i les revolucions violentes, i que el triomf polític i econòmic de la democràcia obriria una etapa de prosperitat i pau arreu del món". En tot cas, però, tal com va reconèixer el mateix Fukuyama l'any 2007, la seva previsió no va ésser del tot encertada.¹

Per la seva banda, l'italià Norberto Bobbio, autor del llibre *Dreta i esquerra. Raons i significats d'una distinció política*,² opina que segueix la distinció entre esquerra i dreta, basada en una concepció diferent de l'ideal d'igualtat, i centrada en aspectes de la nostra societat actual, com ara el pes de l'economia de la nova era, els reptes que planteja l'espai públic, el fenomen de la immigració i l'encaix de la religió en l'Estat de Dret.

En tot cas, però, el que la doctrina majoritària accepta és que en les circumstàncies actuals hi ha prou motius perquè una gran part de la població tingui la sensació que existeix una certa confusió entre el significat i el que representen aquests dos conceptes, arran sobretot del fenomen de la mundialització, que sembla que hagi superat les ideologies i que es basi només en els dictats dels mercats.

El que sí que és cert és que en els darrers anys hem vist com governs autodenominats d'esquerres feien polítiques que es podrien catalogar de dretes (cas del govern espanyol del president Rodríguez Zapatero i les primeres retallades pressupostàries que va fer l'any 2009) o bé a l'inrevés (pujada d'impostos per part del govern del president Rajoy recentment). Hi ha la sensació que la política ha claudicat davant d'altres interessos.

I el que està ben clar és que totes les forces polítiques amb opcions reals de guanyar unes eleccions, tant a Catalunya com a Espanya, es defineixen en època electoral com a centre-dreta o centre-esquerra, per intentar atreure el major nombre de vots d'aquelles persones sense una ideologia massa definida, però que no se senten còmodes en conceptes maximalistes com poden ser dreta o esquerra.

Fins ara hem fet esment a la diferència entre les postures ideològiques de dreta i esquerra d'acord amb l'economia, la moral, l'ordre o l'espai públic. Per entendre'ns, ens movem en una línia horitzontal de dreta a esquerra (passant pel centre) on podríem ubicar els partits polítics.

Però si ens fixem en el cas de Catalunya, trobem que hi ha una altra línia, un altre eix, en el qual podem col·locar els partits catalans. Ens estem referint al que es coneix com a eix nacionalista espanyol i català. En aquest cas, en una imaginària línia posaríem els partits catalans segons si els considerem més espanyolistes o més catalanistes, més constitucionalistes o independentistes.³ Així doncs, segons aquesta distinció podem ubicar considerant dues variables. Més o menys

¹ FUKUYAMA (1992, 2007).

² BOBBIO (1995).

³ Aquest article s'ha acabat de redactar a mitjan mes de setembre de 2012, tot just després de la històrica manifestació de l'Onze de Setembre a Barcelona i dels esdeveniments polítics succeïts en els posteriors dies.

tots situaríem el PP en un eix dreta-espanyolista i ERC en un d'esquerra-catalanista. Els matisos apareixen a l'hora de definir on s'ubiquen la resta de partits. Per fer aquest exercici de col·locar en un mapa polític els partits catalans, hem tingut en compte els barems que mostra l'Institut de Ciències Polítiques i Socials,⁴ que ordena la posició ideològica dels diferents partits en un doble eix. Per una banda, es marca una gradació entre 1 i 7, on 1 seria l'extrema esquerra i 7 l'extrema dreta. Per l'altra, incorpora l'eix nacional, on 1 seria nacionalisme espanyol i 7 nacionalisme català. Així doncs, considerem les puntuacions dels eixos ideològics dels principals partits a partir de les dades de 2011, que es poden veure a la taula 1.

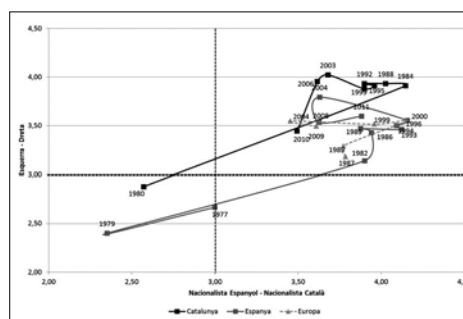
TAULA 1: PUNTUACIONS DELS DIFERENTS PARTITS POLÍTICS, EIX NACIONAL I EIX IDEOLÒGIC EL 2011

	Esquerra - dreta	Catalunya - Espanya
CiU	4,67	4,80
ERC	2,49	4,60
ICV	2,46	3,80
PSC	3,00	2,70
PP	5,93	1,70

□ Font: ICPS (2011).

Tenint en compte aquestes puntuacions i els percentatges que cada partit té sobre el total de vots a llistes, s'ha obtingut una gràfica de dispersió amb l'evolució ideològica en els diferents anys i segons les diferents eleccions. A l'eix de les ordenades s'ha considerat l'eix nacional i a l'eix de les abscisses s'ha considerat l'eix ideològic. La trama discontinua identifica el centre dels dos àmbits.

FIGURA 1: EVOLUCIÓ IDEOLÒGICA DEL MUNICIPI SEGONS ELS DIFERENTS TIPUS D'ELECCIONS, 1977-2011

□ Font: elaboració pròpia a partir de les dades de percentatges de votació i ICPS (2011).

⁴ Sondeig d'opinió a Catalunya el 2011. Institut de Ciències Polítiques i Socials, 2011, p. 128.

És cert que es poden fer moltes crítiques a aquesta aproximació, perquè no considera l'evolució ideològica dels diferents partits atès que considerem les dades fixades el 2011. Tot i això, sembla que l'aproximació que ens ofereix aquesta gràfica ens permet veure alguns resultats interessants.

Per una banda sembla que la trajectòria que se segueix des de les primeres eleccions és la mateixa. Des d'un quadrant esquerra-nacionalista espanyol a les eleccions fins al 1980, es passa a un quadrant dreta-nacionalista català. Aquesta opció s'accentua més durant els anys 1980 i 1990 i retorna cap a postures més de centre durant l'any 2000, sobretot per l'impuls de les eleccions del PSC i d'ERC. També s'observa un doble nivell, cap a postures més dretanes, en les eleccions al Parlament de Catalunya, més que no pas en les eleccions al Congrés dels Diputats.

3. EVOLUCIÓ DE LES ELECCIONS A VILA-RODONA I INTERPRETACIÓ, 1976-2011

3.1 ELECCIONS MUNICIPALS

El cens electoral ha oscil·lat lleugerament entre els 850 i els 900 votants, en els darrers 30 anys. Això ha fet que el número de regidors a escollir hagi estat sempre de nou. El nivell d'abstenció mitjana ha rondat el 30%, tot i que hi ha diferències significatives entre aquells anys en què hi ha hagut una única llista o bé quan se n'ha presentat més d'una. El cost d'obtenir un regidor ha estat d'un mínim de 68 vots, mentre que el cost major ha estat en els casos del PSC-PSOE el 1995 i CiU el 1999, quan han estat necessaris 130 vots. Durant aquests anys s'han presentat un total de tretze llistes amb noms diferents, si bé quatre d'elles han tingut el mateix cap de llista. Cap partit s'ha presentat en totes les eleccions, i el que ha tingut més continuïtat ha estat el PSC (si comptem totes les variants amb les quals ha concorregut), amb la presentació de llistes des de 1991 de manera ininterrompuda. De la resta de partits amb implantació a Catalunya, CiU s'ha presentat quatre vegades i JxV (partit independent associat a ERC) i el PP, una vegada cadascun. És destacable que de les tretze llistes, sis han estat llistes independents.

Des de la recuperació de la democràcia s'han celebrat un total de 9 eleccions municipals. En tres ocasions (1983, 1987 i 2003) hi ha hagut una candidatura única. Pel que fa a les més concorregudes en número de llistes, aquestes han estat les primeres (1979), les de 1991, les de 1995 i les darreres, amb un total de tres candidatures.⁵ En els altres casos, el 1999 i el 2007, hi van concórrer dues candidatures. Aquesta situació ha provocat que en vuit de les nou eleccions, el resultat final ha fet possible que la candidatura guanyadora obtingués la majoria absoluta. Només en les eleccions de 1991 es va donar un triple empat en el nombre de regidors, situació que va obligar que els grups municipals haguessin d'arribar a un acord. Aquesta circumstància permetria explicar el fet de, a diferència del que passa en d'altres municipis, la inexistència d'una certa tradició d'acord i col·laboració entre les diferents opcions polítiques.

⁵És cert, però, que en les primeres i en les darreres eleccions, una de les tres forces té un paper purament testimonial amb menys d'un 3% dels vots, i en cap cas, representació municipal. Seria el cas de l'Organización Revolucionaria de los Trabajadores, el 1979, i del PP, el 2011.

ELECCIONES LOCALES 1979

CONCEJALES

Municipio de VILARRODONA

Doy mi voto a la candidatura presentada por

**AGRUPACIÓN DE ELECTORES DENOMINADA
«INDEPENDIENTES»**

- D. Enrique Solé Gondolbeu.
- D. Clavé Miquel Ferré.
- D. Josep Santasmases Ollé.
- D. José Baluja Barreiro.
- D. Pedro Robert Pons.
- D. Pablo Barril Miquel.
- D. Jaime Buixens Figueras.
- D. José María Vives Vives.
- D. Asensio López Martínez.
- D. Ramón Camps Robert.
- D. José María Ollé Colet.

□ Una de les dues llistes electorals que es presentaren a les primeres eleccions municipals. Aquesta candidatura va treure sis regidors, entre els quals l'alcalde Enric Solé Gondolbeu.

VILA - RODONA

(Eleccions Municipals)

Diiumenge, 1 d'abril de 1979

A la 1 del migdia

Acte de presentació de la candidatura

DEMÒCRATES INDEPENDENTS

Xerrada dels candidats

Actuació musical de GEMMA BATALLA

Gran recital de cançó a càrrec de MANEL

□ Acte d'una de les dues candidatures de les primeres eleccions municipals. Va treure tres regidors.

TAULA 2: RESUM ELECCIONS MUNICIPALS A VILA-RODONA, 1979-2011 (EN VOTS)

Vots	1979	1983	1987	1991	1995	1999	2003	2007	2011
A. E. Independientes	402								
Agrupació dels Vila-rodonins		385							
CiU				236	172	131			214
Demócratas Independientes de Vila-rodona	249								
Entesa dels Vila-rodonins			418						
Independents de Vila-rodona*				190					
Independents de Vila-rodona-PSC-PMC*						524	471		
Junts per Vila-rodona-Acord Municipal								235	
Organización Revolucionaria de los Trabajadores	3								
PP									19
PSC-PM*								442	449
PSC-PSOE				210	130				
Unió d'Independents de Vila-rodona-Federació d'Independents de Catalunya*					409				
Total a llistes	654	385	418	636	711	655	471	677	682
Blanc	3	4	41	7	3	22	91	24	19
Nul	9	17	17	10	9	21	9	3	4
Total vots	666	406	476	653	723	698	571	704	705
Abstenció	235	468	379	200	129	153	282	183	190
Cens	901	874	855	853	852	851	853	887	895

□ Font: IDESCAT i Generalitat de Catalunya.

Un altre fet destacat és el nivell de participació. Aquest varia substancialment segons si hi ha diverses candidatures o bé només es presenta una llista única. Si anem al detall, els anys en què només s'ha presentat una única llista, la suma de vots blancs, nuls i l'abstenció és notablement superior a la mitjana dels anys en què se n'ha presentat més d'una. Mentre que l'abstenció està al voltant del 23% en els anys amb més d'una llista, aquesta arriba al 56% el

*Aquestes llistes electorals, tot i que tenen un nom diferent, han presentat el mateix cap de llista.

1983, supera el 51% el 1987 i el 33% el 2003. La suma de vots blancs i nuls és del 5%, sobre els vots emesos, el 1983 (any amb un màxim d'abstenció), supera el 12% el 1987 i el 17% el 2003. En anys amb més d'una llista, la suma dels vots blancs i nuls està al voltant del 3-4%, amb l'excepció del 1999, quan aquest nivell es dobla fins al 6%. A partir d'aquests valors es podria afirmar que, com seria d'esperar, els anys en els quals concorren més d'una llista, els nivells de participació són molt més elevats que en aquells anys en què només hi ha una llista. A més, sembla haver-hi un canvi en la pauta del vot crític quan només es presenta una única llista. Mentre que el 1983 s'observa un augment en l'abstenció, el 1987 i el 2003, a més d'un augment de la taxa d'abstenció també hi ha un creixement substancial del vot en blanc.

3.2 ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA

Des de la recuperació de la Generalitat, s'han celebrat un total de nou eleccions per escollir els diputats al Parlament de Catalunya. El nivell de participació no ha superat el 70% excepte en les eleccions de 1984 (74% de participació), 1995 i 1999 (poc més del 70%). Aquest nivell és significativament superior al que observem per a Catalunya, entre 10 i 15 punts percentuals (p.p. en endavant) durant la major part del període, i arriba a màxims de 26 p.p. el 2003 fins a una diferència mínima de 6 p.p. en les darreres eleccions de l'any 2010. Si la comparació es fa amb la nostra comarca, l'Alt Camp, els resultats són diferents. Els nivells de participació són entre 5 i 8 p.p. superiors al municipi que a la comarca des de 1995 (els nivells per als anys anteriors són negatius però molt semblants als de la comarca). Pel que fa a vots en blanc o nuls, aquests són poc significatius durant tot el període, i no s'observa l'augment important d'aquest vot de protesta que sí que es veu en els resultats de la comarca i del conjunt de Catalunya.

Pel que fa als resultats de les candidatures, és de destacar la victòria del PSUC (ICV) l'any 1980, amb el 24% dels vots, bastant per sobre dels resultats que aquesta formació va obtenir a nivell comarcal i al conjunt del país. Posteriorment, aquesta llista ha patit una forta davallada fins a trobar-se amb un vot gairebé marginal (menys del 5%) fins al 2006 i el 2010, moment en què torna a iniciar una lleu recuperació, fins al 7%. En la resta de conteses electorals la victòria ha estat de CiU, amb valors que superaven el 50% fins al 1992, i per damunt del 40% en la resta d'anys. Aquests resultats són molt semblants als que s'observen a la resta de la comarca i força superiors als que la coalició obté en el conjunt de Catalunya.

Tot i que amb diferències de nivell, la tendència que mostra CiU a Vila-rodona és semblant a la que s'observa al conjunt del país, i, per tant, a grans trets sembla que el municipi es mou en la línia de les grans tendències electorals del país. Això es veu clarament en la gran victòria del 1984, la continuada pèrdua de suport, que a Vila-rodona té el fet diferencial de la recuperació del 1999, l'estancament el 2003 i el 2006 i la posterior recuperació el 2010.

En relació amb el PSC-PSOE, aquest partit va quedar en quart lloc a les primeres eleccions de 1980 però ràpidament va recuperar el segon lloc que ha mantingut en la resta d'eleccions, amb l'excepció del 2003, quan es va veure superat per ERC. Tot i aquest segon lloc, el percentatge dels vots a les candidatures socialistes es mou al voltant del 20%, amb l'excepció del 1999 (28%) i del 2006 (24%). Aquests resultats, si bé són inferiors als que obté el partit en el conjunt de la comarca fins al 2003, moment en què sembla haver-hi un canvi de cicle i una minva de vots a l'Alt Camp i a Catalunya, no s'observen a Vila-rodona, on aconsegueix aguantar millor la davallada i obtenir resultats superiors als de la

mítinq

**NACIONALISTES
D'ESQUERRA**

Vila-rodona
Dia 9, diumenge
Local Casal
A dos quarts d'una del migdia
Parlaran
Joan M.ª Guinovart
Xavier Aritzeta
Joan Pons

Mítinq de Nacionalistes d'Esquerra a Vila-rodona.

 **ESQUERRA REPUBLICANA DE
CATALUNYA A LA COMARCA
DE L'ALT CAMP**

**MITING ELECTORAL A
VILARRODONA**
Dijous, dia 28 a les 10 de la nit
CASAL

HI PENDRAN PART:
Joan Montserrat
David Poca
Sebastià Barrufet
Robert Vergés

HI SOU CORDIALMENT INVITAT

Esquerra Republicana de Catalunya - Dipòsit Legal T. 41.1980 IMP. PUJOL

Mítinq d'Esquerra Republicana de Catalunya a Vila-rodona

AIXEQUEM CATALUNYA!!

VILA-RODONA
Dijous, 13 de març 1980
A les deu de la nit
Sala Casal

**El programa de Convergència i Unió
davant les eleccions al
Parlament català**

Enric Solé
Xavier Torné
Candidat per Joventuts de C.D.C.
Joan Ventura
Candidat per C.D.C.

ARA CONVÉ VOTAR
**JORDI
PUJOL**

 **CONVERGÈNCIA
I UNIÓ**

Mítinq de Convergència i Unió a Vila-rodona.

comarca i, com ja anava passant a partir de 1992, per damunt dels valors que s'obtenien a Catalunya (estaríem parlant de nivells 5 p.p. per sobre dels valors de la comarca i del país el 2006 i el 2010).

ERC és el partit que pateix una major oscil·lació en els seus resultats. Els valors que s'obtenen el 1980 no es recuperen fins al 1992, moment en què s'inicia una senda de creixement que arriba al màxim de 2003, quan aconsegueix superar el PSC i convertir-se en la segona llista més votada al municipi. A partir d'aquest moment la caiguda és important, i perd més del 60% dels vots entre 2003 i 2010.

Pel que fa al darrer dels grans partits, el PP, com podem veure, ha tingut una evolució bastant constant durant tot el període, amb percentatges que es mouen entre el 5% i el 10%, excepte en les primeres eleccions on el percentatge és inferior, en part a causa de la concurrència de CC-UCD, que ocupa una part de l'espectre electoral de la dreta, i les eleccions del 1995, on se supera aquest valor i arriba al 10%. Si comparem els resultats d'aquest partit amb els que obté a la comarca i al conjunt de Catalunya, aquests són bastant similars. Són lleugerament superiors fins al 1999, quan passen a estar lleugerament per sota. El grup dels altres només té un pes important el 1980, quan CC-UCD va treure 128 vots i SC va treure 28 vots, i el 2010, quan SI va treure 26 vots i PxC 15 vots. Aquests darrers resultats destaquen pel fet que, malgrat l'existència d'un percentatge important de població emigrant, els partits amb un discurs clarament racista no han tingut recorregut.

TAULA 2: RESUM ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA A VILA-RODONA, 1980-2010
(EN VOTS)

	1980	1984	1988	1992	1995	1999	2003	2006	2010
CiU	142	396	319	268	277	288	233	213	249
ERC	54	23	29	63	121	87	166	127	52
ICV	144	19	25	17	22	0	18	32	29
PSC-PSOE	75	114	118	113	129	169	121	130	119
PP	28	57	36	33	74	43	40	28	41
Altres	157	26	17	15	2	9	5	8	72
Total vots a candidatures	600	635	544	509	625	596	583	538	562
Vots blancs	3	6	6	12	6	3	6	19	19
Vots nuls	3	6	4	5	2	2	3	3	2
Total vots	606	647	554	526	633	601	592	560	583
Total abstenció	287	218	290	321	216	241	245	303	300
Total cens	893	865	844	847	849	842	837	863	883

□ Font: IDESCAT i Generalitat de Catalunya.

3.3 ELECCIONS A LES CORTS GENERALS (CONGRÉS I SENAT)

Tot i que el comportament electoral varia en funció de les eleccions, les oscil·lacions que s'observen entre les eleccions al Parlament de Catalunya i a les Corts Generals al conjunt del país no són tan accentuades a Vila-rodona. Si mirem el conjunt del territori català, el PSC-PSOE ha guanyat en totes les eleccions amb l'excepció de les darreres de l'any 2011. Per contra, a Vila-rodona i a la comarca, la victòria del PSC-PSOE es produeix només a les eleccions de 1977, 1982, 2004 (només a l'Alt Camp) i 2008. En aquest sentit, amb l'excepció de les eleccions de 1977, s'observa com es trasllada a Vila-rodona l'impuls que experimenta el PSOE en situacions puntuals com foren la victòria abassegadora del 1982, amb la major victòria en unes eleccions generals en tota la història de la democràcia (202 escons), i la polarització entre el PP i el PSOE que es va viure a Catalunya a les eleccions de 2008. Per contra, l'impacte de l'11-M no es veu tan clar i CiU conserva la victòria que obté en la resta d'eleccions. Pel que fa al comportament del PP, no sembla que les grans victòries electorals del 2000 i del 2011 tinguin un impacte directe en el comportament d'aquest partit a Vila-rodona. Fins i tot, no trobem una relació directa entre el comportament d'aquest partit a Vila-rodona i a la resta de Catalunya. El principal punt d'inflexió s'observa el 1996, quan la recuperació i el manteniment del percentatge de vots del PP a Catalunya no es trasllada a Vila-rodona, i la davallada del 2004 és molt més accentuada i encara no s'ha recuperat el nivell anterior.

Tal com hem comentat, amb l'excepció de la victòria de la UCD el 1979, la victòria ha estat de CiU. Pel que fa a la participació, també trobem un nivell de participació superior a les eleccions al Parlament de Catalunya i més pròxims als que trobàvem a les eleccions municipals, al voltant del 75%, tot i que hi ha variacions importants en els anys 1982, 1993 i 2004. Els vots blancs i nuls són poc significatius durant tot el període, amb l'excepció del 2004.

□ Mítting del PSC a Vila-rodona. (Abril de 1977)

□ Mítting de CDC a Vila-rodona. (Maig de 1977)

□ Assistents al mítting de CDC. (Maig de 1977)

Com ja hem comentat, CIU (PDPC el 1977) aconsegueix la victòria de manera continuada a partir de 1986, amb l'excepció del 2008, tot i que amb percentatges sensiblement inferiors als que s'observen a les eleccions al Parlament de Catalunya. En aquests casos, els percentatges rondan el 40%, excepte en les davallades del període 2004-2008, amb les victòries socialistes a l'Estat. Aquests resultats són similars en alguns casos (1982-1996) i lleugerament diferents en d'altres (a partir del 2000) als que s'observen en el conjunt de la comarca. Per contra, són bastant inferiors als que aquesta formació obté en el conjunt de Catalunya. Aquest resultat és significatiu perquè no mostra gaire variacions respecte al que observàvem a les eleccions al Parlament català i que, de nou, també veurem que es repeteix quan analitzem els resultats d'ERC. D'aquí es podria concloure que a Vila-rodona, tot i que hi ha una major mobilització de l'electorat en aquesta contesa electoral que no pas en les eleccions al Parlament català, el traspàs de vots des de formacions més nacionalistes com ara CIU i ERC cap al PSC és força menor al que s'observa de manera agregada per al conjunt de Catalunya.

□ Mítting del PSC a Valls davant les primeres eleccions generals espanyoles del 15 de juny de 1977.

Pel que fa a les altres formacions, només han tingut un paper rellevant en cites electorals concretes. ERC, a part del fenomen que acabem de comentar, supera el 10% per primer cop el 1993 i després no ho torna a fer fins al 2004, quan arriba al 27%. En les eleccions posteriors sembla que la formació s'estabilitza amb percentatges superiors al 10%. ICV, amb l'excepció dels resultats del 1979, en què obté el 20%, té un comportament discret i no supera el 4% en cap moment. Aquests valors són notablement inferiors als de la mitjana del país i als valors que s'obtenen en d'altres eleccions. El vot al PP sembla més fidel, i manté els resultats que s'obtenen en les eleccions al Parlament de Catalunya. Els millors resultats els ha obtingut durant el període 1993-2000, quan rondava el 20% dels vots a llistes, per caure el 2004 i romandre durant les eleccions següents en nivells al voltant del 10%. Si comparem els seus resultats amb els que obtenen a la comarca podem observar que aquest partit va obtenir millors resultats fins l'any 2000. El 2004 la caiguda va ser força pronunciada (recordem que les eleccions es van celebrar tres dies després dels atemptats de l'11 de març a Madrid i això va provocar un canvi en la mobilització del vot, que va impulsar la victòria del PSOE), i a partir d'aquest moment, els resultats han estat significativament inferiors. Aquests resultats es confirmen, de manera força més accentuada, si la comparació es fa amb el conjunt de Catalunya. Pel que fa a la resta de partits, compresos dins d'altres, només tenen rellevància els resultats obtinguts per la UCD (amb 101 vots) i per la UDC-IDCC (amb 31 vots) el 1977, i la ja comentada victòria de la UCD el 1979, amb 178 vots.

TAULA 3: RESUM ELECCIONS A LES CORTS (CONGRÉS DELS DIPUTATS) A VILA-RODONA, 1977-2011 (EN VOTS)

	1977	1979	1982	1986	1989	1993	1996	2000	2004	2008	2011
CiU	156	100	208	260	262	242	252	244	207	181	252
ERC	5	18	23	16	21	73	43	55	177	93	61
ICV	65	111	30	24	35	15	14	6	25	23	27
PSC	205	160	229	176	142	168	218	153	185	265	139
PP	63	29	129	83	75	138	107	108	64	54	76
Altres	136	193	36	33	41	12	3	9	4	4	28
Total vots a candidatures	630	611	655	592	576	648	637	575	662	620	583
Vots blancs	9	13	5	3	4	3	2	0	2	2	0
Vots nuls	9	3	6	4	4	2	2	16	25	6	7
Total vots	648	627	666	599	584	653	641	591	689	628	590
Total abstenció	232	260	169	238	261	188	210	278	166	275	232
Total cens	880	887	835	837	845	841	851	869	855	903	822

□ Font: IDESCAT i Generalitat de Catalunya.

3.4 ELECCIONS AL PARLAMENT EUROPEU

El nombre d'eleccions europees que s'han celebrat ha estat força menor al de la resta de comicis. En concret, des de l'entrada d'Espanya a la CEE (que es convertiria posteriorment en UE), s'han celebrat sis eleccions. Els resultats globals mostren un nivell de participació força inferior si el comparem amb la mitjana de participació de les eleccions al Parlament de Catalunya i al Congrés dels Diputats, amb l'excepció de les eleccions de 1999.

Pel que fa a les victòries, aquestes es reparteixen entre CIU i PSC. CiU guanya les quatre primeres conteses electorals i el PSC les dues darreres, coincidint amb un cicle electoral positiu per a aquest partit, tant a Catalunya com a Espanya. Si comparem aquests resultats amb els de la comarca i amb els de Catalunya ens trobem que tant CiU com ERC obtenen millors resultats al municipi, mentre que la resta de partits obtenen resultats bastant més adversos.

Pel que fa a les altres formacions polítiques, ERC consolida els bons resultats a finals de la dècada dels 1990, ICV se segueix movent en resultats molt baixos, amb percentatges que no superen el 5% amb l'excepció de 1989, i el PP, a part dels bons resultats de 1999, segueix la mateixa tònica que a la resta d'eleccions amb un número de vots bastant constant.

TAULA 4: RESUM ELECCIONS AL PARLAMENT EUROPEU A VILA-RODONA, 1987-2009
(EN VOTS)

	1987	1989	1994	1999	2004	2009
CiU	189	133	205	250	92	100
ERC	17	19	40	77	102	56
ICV	5	18	16	13	16	13
PSC	147	101	113	155	127	118
PP	74	52	91	105	41	36
Altres	48	28	11	26	12	11
Total vots a candidatures	480	351	476	626	390	334
Vots blancs	7	5	1	11	3	10
Vots nuls	2	6	3	6	2	1
Total vots	489	362	480	643	395	345
Total abstenció	366	482	365	196	446	539
Total cens	855	844	845	839	841	884

□ Font: IDESCAT i Generalitat de Catalunya.

3.5 REFERÈNDUMS

S'han celebrat un total de sis referèndums: un de reforma política (1976), un referèndum constitucional (1978), dos referèndums per a l'estatut d'autonomia (1979 i 2006), un referèndum de permanència a l'OTAN (1986) i un referèndum per a la constitució europea (2005). Pel que fa a la participació, si ho mirem des d'una vessant cronològica, es detecten diferències significatives entre els tres primers referèndums i la resta. Mentre que en els tres primers la participació supera els dos terços, la resta està per sota, amb el cas extrem del referèndum de la constitució europea, on la participació va estar per sota de la meitat.

Pel que fa al resultat dels referèndums, aquest sempre ha estat positiu a la qüestió plantejada, amb l'excepció del referèndum de l'OTAN, resultats que també es varen donar a Catalunya encara que al conjunt d'Espanya va guanyar el sí. També és significatiu el percentatge de rebuig a la constitució europea, similar al que s'observa al conjunt de la comarca però força per damunt dels resultats de Catalunya. Els percentatges en les votacions per a l'Estatut també obtenen resultats força més elevats en el cas del sí al municipi que al conjunt de Catalunya.

TAULA 5: RESUM RESULTATS DELS REFERÈNDUMS A VILA-RODONA,
1976-2006 (EN VOTS)

Any	Electors	Votants	Sí	No	Blancs	Nuls	Participació	Abstenció	Sí	No	Blancs	Nuls
Referèndum per a la Reforma Política												
1976	829	643	621	5	16	1	77,6%	22,4%	96,6%	0,8%	2,5%	0,2%
Referèndum Constitucional												
1978	884	578	535	17	13	13	65,4%	34,6%	92,6%	2,9%	2,2%	2,2%
Referèndum per a l'Estatut d'Autonomia												
1979	902	577	544	18	15	0	64,0%	36,0%	94,3%	3,1%	2,6%	0,0%
2006	833	489	369	88	30	2	58,7%	41,3%	75,5%	18,0%	6,1%	0,4%
Referèndum per a la permanència a l'OTAN												
1986	864	465	190	227	45	3	53,8%	46,2%	40,9%	48,8%	9,7%	0,6%
Referèndum per a la Constitució Europea												
2005	827	370	189	134	42	5	44,7%	55,3%	51,1%	36,2%	11,4%	1,4%

4. CONCLUSIONS

Alguns dels principals resultats que destaquen d'aquest treball són, en l'àmbit local, l'existència de poques llistes que concorren a les eleccions municipals. De les nou convocatòries electorals que s'han produït, en tres ocasions s'ha presentat una candidatura única i en la resta, amb l'excepció de 1995 i de 1999, només han concorregut dues llistes que hagin obtingut regidors. A més, en la gran majoria de comicis, amb l'excepció dels resultats de 1991, els resultats han donat la majoria absoluta a la llista guanyadora. Això ha pogut tenir un impacte directe en la inexistent tradició de pactes entre grups municipals al consistori. També és significatiu destacar l'existència d'un vot crític en el moment en què només es presenta una única llista, ja sigui en forma d'abstenció, vot blanc o vot nul.

Pel que fa a la resta d'eleccions, es pot afirmar que Vila-rodona, tot i que amb matisos, no queda fora de les grans tendències de vot que existeixen a Catalunya i a Espanya, sobretot en el comportament electoral del PSC-PSOE a Espanya i de CiU a Catalunya. Els bons resultats de CiU a Catalunya a partir de 1984 s'observen millorats al municipi i, fins i tot, les davallades en el vot dels anys 2003 i 2006 aquí no es veuen tan accentuades. Per contra, els bons resultats obtinguts per aquells partits que governaran durant aquest període, només es veuen en el cas d'ERC i no en el cas de la resta. També es traslladen al municipi els bons resultats electorals que el PSC-PSOE treu a les eleccions generals, sobretot en les victòries

electorals del 1982 i 2008. No es pot dir el mateix del PP, els bons resultats electorals del qual a Espanya i Catalunya dels anys 1996, 2000 i 2011 no es traslladen als resultats de Vila-rodona.

Aquest conjunt d'elements ens permet afirmar amb contundència que, tal com succeeix en bona part de Catalunya, el tipus d'eleccions determina el vot final de l'elector, i, per tant, aquest vot no és monolític i inamovible. En aquest sentit, a Vila-rodona no es detectarien translacions de vots de les municipals a les eleccions al Parlament o a les eleccions generals (o viceversa).

Mirant l'evolució del vot des d'una vessant més ideològica, podem afirmar que Vila-rodona és un poble de dretes o d'esquerres, seguint la terminologia que hem fet servir en la part més teòrica d'aquest article? Si ens fixem en els resultats de les eleccions municipals, podem dir que a l'inici de l'època democràtica el poble es decanta cap a llistes independents, atès que no s'hi presentaren partits polítics sinó agrupacions electorals sorgides més o menys del consens entre els veïns i les entitats. Això canvia el 1991 amb la presentació de tres candidatures (CiU, PSC i Independents de Vila-rodona) que obtenen un empat tècnic, la qual cosa vol dir que l'electorat estava força fragmentat. Des del 1995 fins ara el poble ha votat de forma majoritària unes candidatures més inclinades cap a l'esquerra, si bé cal tenir en compte la presència d'un mateix cap de llista (i alcalde) des de fa 21 anys, amb el component personalista que aquest fet comporta.

Els resultats de les eleccions al Parlament de Catalunya anirien en una altra direcció. El que ens indiquen és que el comportament dels votants de Vila-rodona, excepte en les primeres eleccions, ha fet que la coalició CiU hagi guanyat totes les eleccions i el PSC-PSOE s'hagi mantingut en segon o tercer lloc, en pugna amb ERC en els anys daurats d'aquesta formació. Així doncs, en aquest cas podem afirmar que Vila-rodona mira més cap a la dreta.

Les eleccions a les Corts Generals presenten uns resultats similars a les eleccions catalanes, si bé en aquest cas les victòries es van repartint entre CiU i PSC-PSOE. Els socialistes guanyen en les tres primeres eleccions (1977, 1979 i 1982) i no tornen a obtenir els millors resultats fins al 2008, any de la segona legislatura de Rodríguez Zapatero. Aquest resultat matisaria aquesta ubicació de l'electorat en el centre-dreta i el mouria cap al centre.

En resum, es podria dir que els vila-rodonins serien d'esquerres en els primers anys de la democràcia i optarien per posicions més de centre-dreta i catalanistes des de llavors, amb l'excepció de 2008. Per tant, i seguint amb els barems de l'Institut de Ciències Polítiques i Socials de Catalunya, la gent de Vila-rodona, en general, tendim a ser de centre-dreta més que de centre-esquerra i més catalanistes que no pas espanyolistes.

5. BIBLIOGRAFIA

- BOBBIO, N. (1995). *Dreta i esquerra: raons i significats d'una distinció política*. Els Llibres del Contemporani. Afers.
- FUKUYAMA, F. (1992). *El fin de la historia y el último hombre*. Planeta de Agostini.
- _____. (2007). *América en la encrucijada*.
- INSTITUT DE CIÈNCIES POLÍTIQUES I SOCIALS (2011). *Sondeig Electoral de Catalunya*, p. 128.
- Presència: De dretes i d'esquerres. La història continua*, núm. 1879.